

Kas tas par koku – lapegle?

Lapegle ir viens no skaistākajiem skujkokiem, ziemā tā gan nomet skuju, tomēr rudenī lapegles lapotne ilgi paliek zaļa. Latvijā lapegle īpašu popularitāti guvusi pagājušā gadsimta pirmajā pusē, un šobrīd lielie koki prieku sagādā ne vien pilsētu parkos un dārzos, bet arī privātajos apstādījumos. Īpaši skaistas koku audzes var vērot, braucot uz Burtniekem, kur ceļa malu rotā lielu un senu lapegļu aleja.

Nereti jautā – vai lapegle ir skuju vai lapu koks? Lapegļes (*Larix*) ir priežu dzimtas ģints, kurā apvienotas 10–14 skujkoku sugas. Tā sastopama tikai ziemeļu puslodē – koks ir izteikts saulmīlis; necieš ēnu, ir salizturīgs, lai gan var gadīties, ka jauni kociņi cieš vēlajās pavasara sahnās. Augsnes ziņā lapegle ir vidēji prasīga, labāk aug irdenā, mālainā smiltis vai smilšmāla augsnē, pārmērīgi mitras augsnes nepanes.

- Latvijā aug vienīgi Eiropas lapegle (*Larix decidua*), augumā sasniedzot pat 40 metrus, stumbra diametrā – vienu metru. Koka miza ir pelēkbrūna, jauniem kociem gluda, vēlāk kļūst raupja. Vainags plati piramīdāls, jauniem kociem – piramidāls, ar skrajiem, horizontāli un haotiski izplestiem zariem. Lapeglei ir mīksta, šauri lineāras, vasarzaļas skuju ar blīviem pušķiem īsvasās. Eglei veidojas arī ļoti dekoratīvi, līdz pieciem centimetriem gari čiekuri; sākmā tie ir sarkani, atgādinot ziedus, tad zaļi, nogatavojoties tie kļūst pelēkbrūni. Lapegle zied reizē ar skuju plaukšanu. Kokam ir spēcīgi attīstīta sakņu sistēma, kas rada noturību pret stipriem vējiem. Lapegle ir viena no izplatītākajām koku sugām pasaulē, vietām, piemēram, Sibīrijā, aug milzīgos apgabalos, veidojot vērtīgus lapegļu mežus. Lapeglu koksne ir sveķaina,

smaga un blīva, ļoti augstvērtīga, to izmanto būvniecībā – no tās būvē gan laivas, gan mājas, izmanto kā grīdas un terašu materiālu. Savvaļā tā sastopama Viduseiropā un Dienvidēiropā, citās teritorijās, tostarp Latvijā, tā ieviesta kultūrā vai apstādījumos – tiek audzēta kā dekoratīvi koki; lapegle ir izturīga pret gaisa piesārņojumu, tāpēc piemērota audzēšanai pilsētās un ceļa malās. Tā ir arī ļoti ātraudzīga – līdz 20 gadu vecumam gadā koka pieaugums ir 50–100 centimetri, turklāt ilgmūžīga, jo spēj nodzīvot no 300 līdz 600 gadiem.

Latvijas dārzos pēdējos gados iecienītas lapegles nokarenās formas – pendulas, kas ļoti dekoratīvi izskatās jauktos apstādījumos. Daudzu dārzu saimnieki nereti lapegli dēvē arī par netīrāko koku, jo tā, īpaši vējinājā laikā, pastiprināti met zarus.